

פ ר ש י ס ל מ.ט. כד/2

מישיבת ועדת שרותים צבוריים שהתקיימה
ביום ג' י"ט תמוז תש"י (4.7.50) בשעה 8.50.

נדרשים:

חברי הועדה:

ח. מגורי-כהן - היו"ר

י. גיל

ח. דרורית

נ. הרפז

י. לט

ח. למדן

ד. נצר

א. פרמינגר

א. רקנטי

א. ח. שאג

א. תבורי

מוזמנים:

דר. מאיר - מנהל משרד הבריאות

זינס - יועץ מספטי

סדר-היום: 1) חוק סגן דוד אדום
2) שאלת גיוס האו"ם.

ד. נצר: אני חושבת כי אפשר להביא את חוק
סגן דוד אדום בפני מליאת הכנסת.
אולם עלינו לדרון עליו לפני כן בוועדה. החוק מוכן - יש לברר את
ההסתייגויות. נהוג כי יו"ר הועדה משיב על ההסתייגויות, אולם
אצלנו בוועדה היו"ר עצמו מסתייג.

ח. מגורי-כהן - היו"ר: אני מוכן להופיע בפני מליאת
הכנסת מאחר שדנו הרבה בהסתייגויות.

א. רקנטי: אנחנו נסחבו באופן סופי את
ההסתייגויות, אולם יש רק לקבוע מי
משיב על ההסתייגויות וכיצד אפשר לצמצם אותם.

נ. הרפז: מאחר שיו"ר הועדה אינו יכול להגן
על ההסתייגויות, אני מציע לבחור
בשני חברים עיבודאוימחור. בדברים עם הסתייגים אם אפשר לצמצם
את ההסתייגויות.

ח. א. שאג: אני חושב שחוק זה לא יובא לסדר-
היום של המליאה לפני יום ב' הבא,
ולכן אני מצטרף להצעה כי תשוב ועדה מצומצמת ותציע את הצעותיה.

מחליטים:

למנות את חברי הכנסת: דקנטי,
נצר ודר. לט כחברי ועדה
מצומצמת שתכין את ההסתייגויות
בקשר לחוק מגן דוד אדום.

(2) שאלת גיוס האחיות:

ח. מגורי-כהן - היו"ר: קבלתי מכתב מסיעת מפלגת הפועלים
המאוחדת, בקשר עם גיוס האחיות.
הזמנתי את דר. מאיר - מטעם משרד הבריאות - ואת באי-כח האחיות,
אולם דר. מאיר אמר כי הוא מוכן רק למסור אינפורמציה על השאלות
העניינים ולא להציען עמם, מאחר שהעניין נמצא בדיון בכמה מוסדות.

י. גיל: לפי בקשת הציונים הכלליים, הבאתי
לסדר-היום של מליאת הכנסת את
ענין גיוס האחיות.

דר. מאיר: ענין גיוס האחיות נמצא בטדיה של
ברורים ודיונים, ולכן אינני רוצה
להכנס לברור מקביל לזה שאנחנו כבר מנהלים. הטענה האומרת כי אני
מצדד גדול של הצבא מוטעת ביסודה. כי היו עניינים שונים שבהם אני
עמתי לטובת האזרחים.

המצב הוא כזה כי קיימים שני מעמדות
בקרב השרותים הרפואיים. המעמד העשירי - אלה הם המוסדות הותיקים,
בעלי הציוד הרפואי הטוב, יש להם בניינים טובים, אחיות ורופאים.
המעמד העני - הם מוסדות הצבא ומשרד הבריאות שהוקמו במשך שלש
השנים האחרונות. המוסדות הותיקים מעוניינים לטמור על רכושם, אולם
גם אנו צריכים להתקיים. קיימת ועדה בין-מוסדית של כל המוסדות שיש
להם בתי-ספר לאחיות. ב-13.4.50 דנו כי ראינו שמתקרב גיוס האחיות
- המדובר הוא אך ורק באחיות מוסמכות. עמדה שאלת גיוס של 200 אחיות
- זאת אומרת הרס העבודה בבתי-החולים, כלומר, שלצבא יהיה סטנדרד
גבוה של אחיות וביתר המוסדות ירד הסטנדרד. אז באה המסשלה יחד עם
מוסדות אחרים לידי הסכם עם הצבא על-מנת שנגיע לסטנדרד ממוצע. בין
בתי-החולים האזרחיים לאלה של הצבא.

הסטנדרד המינימלי הוא, בכל מחלקה
עובדים בשלוש משטרות, לכל משטרת צריכה להיות אחות מוסמכת אחת.
משרד הבריאות לקח את מספר המיטות של כל המחלקות ומספר האחיות,
וחלק זאת, ומצאנו כי אנו עובדים בצורה כזאת שלכל שלוש משטרות
יש שתי אחיות מוסמכות. לפי סטנדרד זה יוצא כי לצבא חסרות 55
אחיות, למשרד הבריאות 56 אחיות, יתר המוסדות או שיש להם עודף, או
חסר להם מספר קטן של אחיות. לפי הסטנדרד של שתי אחיות לשלוש
משטרות יש להדסה" ירוטלים עודף של 33 אחיות, לקופת-חולים בכל
מחלקותיה - עודף של 30 אחיות, ובשאר המוסדות יש חוסר באחיות
מוסמכות, זה כמובן בצבא, בבית-חולים בסרפנד יש חוסר של 19 אחיות.

יש כיום 113 תלמידות-אחיות בגומרות
את השנה השלישית וממלאות תפקידים חשובים כמו אחות מלאה. האזרחים
נהנים מתלמידות-אחיות אלו, כי אם אמרנו שבבית-החולים "הדסה"
בתל-אביב יש עודף של 4 אחיות יש לצרף לזה עוד 21 תלמידות-אחיות
ובבלינסון 27. למסשלה ולצבא אין אחיות, אין להם עדיין תלמידות
של השנה השלישית. אמנם בית-החולים העירוני בתל-אביב טוען כי מתוך
האחיות המוסמכות יש כאלה שאינן יכולות לעבוד במשטרת לילה, יש
חולות, וב"הדסה" ירו"לים, בית-החולים מפוזר מאד, וכך המקשה על
העבודה.

לפני חלטיים בערך היו צריכות להתגייס כ-200 אחיות, אחדות מהן בעטו לדמיות, אחדות נשאו וכ"ו, ומיום ליום מצבנו מפטידים אחיות והיום יש כבר חייבות גיוס רק 138 אחיות. במתי לידי הסכם עם הצבא שהם יקבלו רק 60 אחיות ולצבור האזרחי ישמרו 78 אחיות. חשבתי הסכם זה להישג גדול והאחיות יכולות בתום תקופת השרות לחזור למקום עבודתן. נכון הדבר כי בתי-חוליה של הצבא קבלו מזרחית רבים, אולם אם הצבא יקח לעצמו יותר אחיות חלק מהן הוא ודאי ישלח להיות פקידות במשרדים. ואם נאמר כי התלמידות יכולות לסלוא את שנות השרות שלהן גם בבית-חוליה מזרחי, ישאר הצבא שוב בלי אחיות, כי רוב האחיות תוצאה לשרת בבית-חוליה מזרחי.

אולם בבית-החולים העירוני בתל-אביב ישנן 19 תלמידות החייבות גיוס, מצבנו הצענו כי 7 מתוך ה-19 יתגייסו, נוסף לכך החליטו כי מחזירים להם 4 אחיות, כלומר לקחו מהם רק 3 אחיות. אבל האחיות החוזרות אחרי שנות השרות עדיין נמצאות בצבא, האחרות צריכות להתגייס, ואלה שכבר שוחררו, עייפות ורוצות לנוח - המצב שוב קשה.

אחמול שמענו, כי בצבא יש 800 מטות, מלבד המרפאות, ולכל 800 המטות האלה יש 26 אחיות מוסמכות, ובבית-החולים העירוני בתל-אביב יש 500 מטות ו-112 אחיות, מוסמכות זאת אוטומט, אם מגייסים 7 אחיות, האם זוהי סיבה מספיקה בשביל לסגור מחלקה? נוסף לאחיות יש להם 21 תלמידות של הקורס האחרון - זו אינה סיבה מוצדקת לסגור מחלקה, והם מוסיפים ואומרים כי יסגרו מחלקות נוספות. אני רואה זאת כפעולה אנטי-ציונית.

אני רוצה לספר את אשר קרה לנועה מהנגב הדרומי שחלתה והועברה לבית-החולים בבאר-שבע, שם לא היה מקום והיא נשלחה לבית החולים העירוני בתל-אביב וגם שם לא היה מקום, והיא נשלחה לבית-החולים ביפו ושם בתקלה. ביפו יש 113 מטות ורק שלש אחיות מוסמכות. העליה לא הביאה עמה לא רופאים ולא אחיות. 40 אלף העולים היו צריכים לקבל 50 רופאים ו-80 אחיות, אולם על-אף-הכל הם קבלו את הטפול הרפואי. הישוב חייב לעשות משהו לקליטת העליה גם בשטח זה.

המצב ב"הדסה" ירושלים הרבה יותר קשה מאשר שעל שכמס מוטל העול של בית-החולים בבאר-שבע. אמנם נתנה הוראה מטעם אגף הגיוס לא לגייס את האחיות שם. אולם לא ברור אם הוראה זו הוצאה לפועל או שהנערות גויסו. נוסף למספר הכמותי שהצבא דורש, הוא גם דורש מספר אבותי, כלומר אחיות חדר ניתוח דוקא הן חייבות גיוס. דר. דויט טוען כי יש לו 7 אחיות חדר ניתוח ו-6 מהן חייבות גיוס, בה בשעה שלצבא יש 7 חדרים ניתוח ואחות אחת. אשר לאחיות-תלמידות, לא לקחנו אותן בחשבון, מתוך כך נדמה לי, כי אפשר היה להחזיק את חדר הניתוח בבאר-שבע פתוח.

המצב במשרדי הצבא אף הוא גרוע כי יש ואחות שמתגייסת מסתובבת ימים אחדים בין בית-החולים ובין הצבא. מכל מקום המצב חסור, אולם לא היה מקום לסגירת מחלקת האחיות העירוני. על כולם להתקיים לפי אותו מפתח. מצבנו הוא קשה מאחר ששני הצדדים צורקים. יפה עשתה "הדסה" שפתחה בראש-העין בית-חולים עם מטות. אולם בגלל המחסור באחיות הקטינה "הדסה" את מספר המטות והעמידה אותו על 75. יש להם בראש-העין 4 רופאים, 7 אחיות מוסמכות, ואני החזקתי בית-חולים עם 60 מטות ואחות מוסמכת אחת.

י. גיל: אני מציע, כי במרם נביע את חוות דעתנו לשאל כל אחד שאלות נוספות למען נקבל אינפורמציה מלאה על המצב. אני הייתי רוצה לשמוע על המצב בבית-הספר לאחיות של הממשלה, של משרד הבריאות, וכיצד רוצה הממשלה לפתח אותן? מה בדבר קיצור שנות הלימודים בבית-הספר לאחיות?

שמעתי כי הבנות המשתחררות מטעמים דתיים יוטל עליהן שרות בתי-חולים, האם משרד הבריאות יודע על כך? ומהי עמדתו? משרד הבטחון אף הוא רוצה ליטות ה"ים במהציה יקשר עם הבחורות להחזיר

י. גיל:
בדמה לי, כי למען בוכל לקבל תמונה ברורה עלינו להזמין את כל הגורמים האחרים הקשורים בעיית האחיות. עם כל הכבוד לזר. מאיר, יש בכל זאת לשמוע את הצד השני. אני כבר העליתי את בעיית האחיות לסדר-היום של סליאת הכנסת.

ג. הרפז:
אני הייתי רוצה לדעת מה נעשה בקשר לאותן האחיות שאינן עובדות במקצוע?

א. ח. שאג:
אני חושב שהצעת חבר הכנסת גיל היא במקומה, ועלינו לשמוע את הצד שכנגד.

א. פרמינגר:
בועדה זו, בשאלות שונות, אנו שומעים צדדים אחדים ויוצאים ממש פרופטורים, אבל אין אנו מחליטים סאומה. דוגמא אופיינית לכך, היא שאלת קופת-חולים.

על-כן אני מציע, כי אנו נדון עכשו בשאלת האחיות ונשתדל להגיע לאיזה שהן מסקנות, שאם לא נזדרז בדיון תגיע פגרת הקיץ ואחיות לא תהיינה.

ח. סגורי-כהן - היו"ר:
אנו שמענו היום את חוות דעת משרד הבריאות. אני לא הזמנתי גורמים אחרים הקשורים בבעיה זו מאחר שדר. מאיר אמר כי העניין נמצא בסטדיה של דיונים. אולם אם לוועדה יש גישה אובייקטיבית, אין לפתוח עתה בויכוח, אלא יש לשמוע את הצד שכנגד.

ד. נצר:
אני חושבת כי בקשר להזמנת הגורמים השונים בדבר/סירת אינפורמציה, על הועדה להחליט אם יש להזמיןם.

ח. סגורי-כהן - היו"ר:
הועדה שלנו תמיד נהלה כך את העניינים ושמעה את כל הגורמים הקשורים בבעיה הנדונה.

ח. למדן:
אנו חכמים תמיד לאחר המעשה, תפקידנו אינו לפשר בין הגורמים המעוניינים. ענין האחיות, זוהי בעיה כללית צבורית שאינה מתגלגלת בסדר, מדוע אנו צריכים להחניק את הברור בראשיתו?

ד. נצר:
ענה ישנם כאן כמה אנשים המסמחים לישיבה אחרת ועלינו להפסיק. אולם זוהי פרובלמה שאין לעבור עליה דרך אגב, אלא יש לדון בה בהרחבת הדית. אשר להצעת חבר הכנסת גיל להביא את ענין האחיות לדיון במליאה, זוהי זכותו של כל חבר כנסת להביא הצעות לסדר-היום של המליאה.

א. פרמינגר:
נכון הדבר כי זוהי זכותו של חבר הכנסת גיל להביא הצעה לסדר-היום של המליאה, אולם באם יהיה דיון מוקדם על בעיית האחיות בטרם שהועדה תחליט על כך, יודיע יו"ר ועדת שרותים צבוריים כי העניין נמצא בשלב של דיונים.

ח. למדן:
אני חושבת כי אין אנו צריכים לחזור ולשמוע את הגורמים האחרים, אין אנו נמצאים באובייקטיביות, ואני מציע במליאת הכנסת שתבחר ועדה שתהיה מסוגלת לעבוד.

ח. סגורי-כהן - היו"ר:
בעיית האחיות הועלתה לסדר-יומה של ועדת השרותים כתוצאה ממכתב שהגיע אלי מטעם סיעת מפלגת הפועלים המאוחדת. אנחנו שמענו על בעיה זו אך ורק מעל דפי העתונות. על-כן אני חושב כי אנו חייבים לשמוע את דרישת הגורמים האחרים. אין זו גישה נכונה כי נתחיל מיד בדיונים.

א. פרמינגר:
אני חושב כי אין הישיבה צריכה להתפזר בטרם יגיע לידיה שהן מסקנות.

ד.ר. סאיר: הגורמים השותפים לבעיית האחיות הם: "הדסה" - ירושלים, בית-החולים העירוני בתל-אביב, קופת-חולים ירושלים.

אשר לבגרות הדתיות, נדמה לי, כי להיות אחות אין תפקיד יותר הומני הימנו הסתאים לרוח הדת המעשית. בנות דתיות לא תשתחררנה, משרד הבריאות אף הוא יעמוד על כך.

בקשר עם האחיות שאינן עובדות במקצוען בעשתה פעולה עובדת, משרד העבודה אף הוא עזר לנו בכך וקבלנו כ-80 איות על הניר, אולם התוצאה המעשית הייתה כמעט אפסית. באמצעי כפייה אין להשיג דבר. יש לעשות בשטח זה מעשה חלוצי, למקצוע זה צריכה להיות התעוררות פנימית.

בתי-החולים עומדים וקיימים על עבודת התלמידות, וישנה אפילו הצעה לחייב את התלמידות לעבוד שנה נוספת, כלומר שהיא תהיה בטסגרת בית-הספר 4 שנים ולא שלוש שנים. ואם הקורס יהיה בן שתי שנות למוד, התלמידה תגמור את הלמודים ותלך לה, או שתנסא.

בעיית האחיות היא בעיה חמורה בכל העולם, באמריקה חסרות 60 אלף אחיות, כלומר למקצוע זה יש צורך באידיאלים מסויים. ישנה הצעה כי בעשה קורסים בני-שנה אחת למקצועות מסויים, למשל, קורסים למחלגת רוח.

ישנה הצעה לפתוח בית-ספר מרכזי לאחיות שלא יהיה קטור עם שום בית-חולים ובו ירביצו תורה במסך 3 חדשים, ואחר-כך ישלחו אותן בפיקוח מדייכה לכל-בתי-החולים בארץ, והן תעבודנה 9 חדשים; בינתיים יבואו מחזורים בוטפים. כתום השנה הראשונה הן שוב תחזורנה ללמוד את שנת הלמודים השניה ואחיות תצאנה לעבודה. סדור כזה יכול לתת לנו כ-800 אחיות. אולם התקנת בית-ספר כזה כרוך בקטיים רבים ואיננו בטוח כי נוכל לסגור פתרון שלא לבעיה. אני חוזר ואומר כי יש צורך בהתעוררות פנימית. יתכן והעליה סארופה תוכל לתת לנו מספר מסויים של אחיות. נסינו גם להוריד את גיל קבלת התלמידות לבית-הספר לאחיות מגיל 18 ל-17,5 ודרשנו רק 6 כיתות גימנסיה במקום 7 או 8.

אולם נדמה לי, כי יש צורך בתעסולה עצומה כדי להניע בחירות ללמוד מקצוע זה.

ח. סגור-כהן - היו"ר: אני חוזר ואומר כי יש להזמין את הגורמים האחרים ואחר-כך נוכל לדון בבעיה. אני לא אלך לחפש לי מקורות שונים לאינפורמציה. אני מציע כי נסמך כאן את תביעות הגורמים האחרים ואלה שאינם מעוניינים לשמוע את האינפורמציה לא יופיעו. אני חושב כי זוהי צריכה להיות גיסתנו הציבורית.

ד. נצר: יש גישות שונות לצבור, אולם יו"ר ועדת שרותים צבוריים לא יוכל להזמין כל ישיבה אם הועדה מתנגדת להזמנת אותם הגופים.

א. ח. שאג: אם היו"ר יזמין את הגופים האחרים בלי הסכמת הועדה, זה יהיה ענין פרטי. אני איננו חושב שאנחנו צריכים להיפך לוועדת ברורים, אולם אנו כולנו צריכים להיות מעוניינים בשפור התנאים הסניטריים בארץ כי אין לדעת מי יחלה סחר. יש לשמוע את הצדדים האחרים, אבל לא להדיין בפניהם.

א. פרמינגר: אני איננו רואה צורך באינפורמציה נוספת, כי למעשה כל אחד מאתנו יכול ללמוד את הבעיה בעצמו. אולם, אם יו חברים הרואים צורך בקבלת אינפורמציה נוספת, יש להקציב לאותם הגופים המוזמנים זמן מסויים ואחר-כך נמשיך בדיון לגוף הענין.

י. גיל: נראה לי כי יש להסכים לכך כי אנו נקציב להם זמן מסויים לפסור את סקירתם ולא נתקנה בנוכחותם.

י. לם: נדמה לי, כי יו"ר ועדת השירותים
אומר להעסיק אותנו במצב כזה שאנו
לא נדע את הנוהג במקרה זה. אם גוזמין את כל הגופים האחרים והם ימסרו
את סקירתם, מה יהיה במקרה ואז מחברי הועדה ירצה לשאול שאלה, לא נוכל
להגדיל אם זה ויכוח או שאלה, אין לנו כל פרוצדורה בטוח זה.

דד. סאיר: אני חושב כי אפשר להזמין את הגורמים
האחרים. את ההזמנה יש להכין עוד
היום ולכתוב כי הסדר-יוטה של הועדה עוסק לדיון תקון המצב החסור
באחיות.

מחליטים:

- א. כי יש להזמין את: "הדסה"
ירושלים, בית-החולים העירוני
תל-אביב, אסותא והצבא, ולהקציב
להם זמן מסוים לסקירת סקירתם.
ב. כי אין לנהל את הויכוח
בנוכחותם של הגורמים הנ"ל.

הישיבה ננעלה בשעה 10.55.